

1979 OKT 15

MEGAFON

Budapest

728.3

249

1979. OKTÓBER 15.

Szocialista brigádoknak ajánljuk:

TÖRTÉNELMI SÉTA

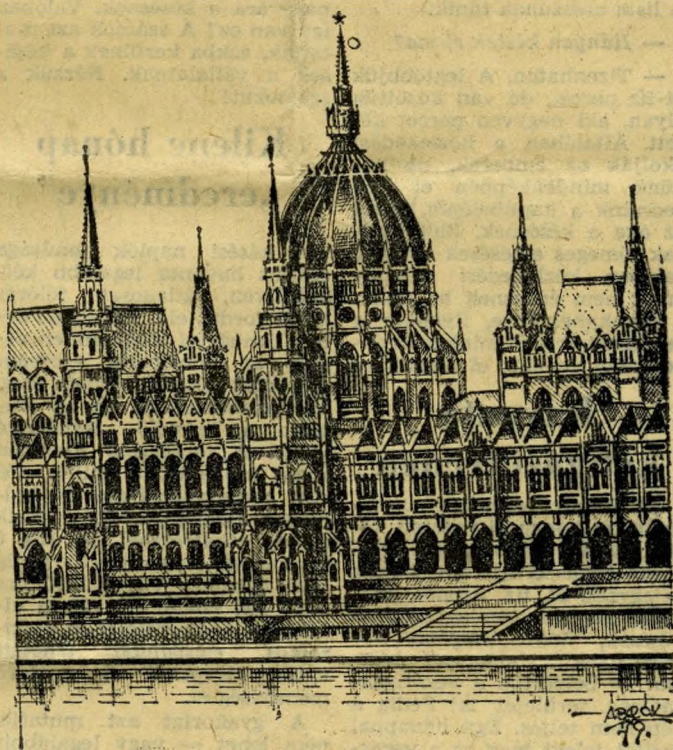
A XIX. sz. végének e legnagyobb szabású művészeti együttese méreteiben is monumentális. 268 méter hosszú, 118 méter a legnagyobb szélessége. Magassága a Duna felső partjának járdáitól számítva a kupola tetejéig 96 méter, ahol es-téként három méter átmérőjű vörös, ötágú csillag ragyog. A épület összterülete 17 ezer 745 és fél négyzetméter. Tíz udvara, huszonhét kapuja, huszonkilenc lépcsőháza van és tizenegy lift működik benne. Falait különféle márvánnyal burkolták. Siklói, gyüdi és süttöi, francia, olasz és osztrák márvány díszíti a falakat.

Mindaz, ami ma a csodálat tárgya, számos tárgyi és személys akadékoskodás közepette született. A Tisza Kálmán vezette országos bizottság nemzetközi pályázatot hirdetett, amelyet magyar építész, STEINDL Imre nyert meg „Alkotmány I.” jellegű pályaművel.

1861. április 6-án Deák Ferenc indítványára az Ország-ház építésének vitáját félbeszakították addig, amíg nem érkezett válasz arra a felírat-ra, amelyben az országgyűlés kérte az uralkodót az 1848-as törvények visszaállítására. Ferenc József válaszul 1861. augusztusában feloszlatta az országgyűlést. Ezután kezdődött a tanácskozás az ideiglenes képviselőház felépítéséről. YBL Miklós kapott megbízást a tervek és a költségvetés elkészítésére. Ybl az 50 ezer légméteres épületet 100 nap alatt fejezte be. A sajtó áradozott a gyorsaságról. 1866. április 11-én adták át az ideiglenes épületet, amelynek elkészülése után rövid idő alatt megmutatkozott használhatatlansága. Megalakult az Ország-ház Építési Végrehajtó Bizottság Tisza Kálmán bátyja, gróf Tisza Lajos elnökletével.

A bizottság szerződést kötött Steindl Imrével, megbízta azal, hogy a fő költségvetésben megállapított 9 millió 546 ezer hatszázötvenhárom forint 83 krajcárért, 450 ezer forintnyi jutalomdíjért 1894-ig építse fel az új, a ma látható Ország-ház.

Az Ország-ház csak 1904-re készült el teljesen, s nem kilenc és félmillió, hanem 37 és félmillió forintba került. Sok akadály nehezítette a munkát. Csak az alapozás egy helyett három évig tartott. Amikor nyilvánvalóvá lett, hogy az épület 1896-ig, az ország-világra szólóra tervezett millenniumi ünnepség nem készül el, gőzerővel hozzáláttak a díszlépcsőház és a kupolacsarnok belső kiépítéséhez, hogy az ün-

nepséget legalább ott meg lehessen tartani. Ez sikerült is, 1896. június 8-án. Az épület azonban csak hat év után, 1902 őszére került olyan állapotba, hogy a T. Ház beköltözhetett. Az ez évben megtartott első ülésen tucatnyi felszólaló ócsárolta az új épületet, a szobrokat és a festményeket. Reklamálták a képviselőházból helyszűke miatt kiszedett ornamentális oszlopokat, a méreteiben a hátsó sorok felé haladva egyre szűkülő helyeket. Valójában megragadtak minden alkalmat az időhúzásra, a szavazás elodázására.

Szavazás!

A Ház akkori életében nagy szerepet töltek be az ülés-terem bejárati ajtajánál elhelyezett szivartartók. A képviselők idejük nagy részét nem az ülés-teremben, hanem a folyosókon, a vörös bársony pamlagokon ülve, szivarozva töltötték. Csak akkor siettek be a terembe, ha szavazáskor pártjuknak szüksége volt a voksukra. Mikszáth Kálmán később így emlékezett erre.

„A folyosón a szivar a mérteke az emberi nagyságnak. Egy félig elégett cigarettát például előbb eldob az ember, ha Németh Albert beszél, s be-megye öt hallgatni. De egy félig elégett britannikánál már meg-gondolkozik, ahhoz legalább is Somsich kell, Aponyi Albert még egy egész britannikát ér, amelyből csak egy szippantás esett... Tiszáért érdemes el-

dobni az imént meggyújtott havannát is — de már egy bock-ra való ember nincs ez idő szerint.”

A legtalálékosabb egy keserű iróniájú kormánypárti képviselő, Barcsay Domonkos jellemezte a helyzetet.

— Van ebben nagyterem, kisterem, ülés-terem, kupolaterem... Van tornác, terasz, torony... Van keskeny grádics, széles grádics, szűk folyosó, tág folyosó... Van ablak, ajtó anynyi, mint ementáli sajtban a lyuk... Van itt minden a világon, ami a parlamenthez kell. De hol a parlament?

A mához vezető hetvennégy év alatt történt események úgyancsak részesei lettek az épület hírnevének.

Zsebkendőszavazás — darabontverés — botrány — rálőnék az elnökre — A Magyar Tanácsköztársaság Háza — összetörték a trónt — választójog — Különítményesek az Épületben — csupa megbízható képviselő — Horthy diktál, esküszik — terror az igazi munkáspárt ellen — sortűz a választókra — A Legnagyobb Parlamenti Párt a Kommunizmus — köszönet a vörös hadseregnek — Eljen a Köztársaság! — A szocialista parlamentarizmus útján.

A Duna partján emelkedő gótikus épület falai történelmi időknek és történelmi változásoknak tanúi.

Molnár J. Gábor